

Název oboru vzdělávání: 72-41-M/01 Informační služby
Název ŠVP: Informační služby ve firmách a institucích
Forma vzdělávání: denní
Platnost: od 1. 9. 2018, aktualizace k 1. 9. 2020
Školní rok: 2023/2024

Témata pro ústní maturitní zkoušku – Odborné předměty

- 1. Systém knihoven v České republice, veřejná síť knihoven**
  - Členění knihoven podle knihovního zákona,
  - Vzájemná spolupráce knihoven,
  - Povinné výtisky, náplň činnosti, architektura knihoven
  - Role knihoven v informačním prostředí
  - Knihovna a její funkce ve společnosti

- 2. Paměťové instituce**
  - Vysvětlení pojmů, historie knihoven, typy knihoven, veřejné knihovny
  - Charakteristika, funkce a typy paměťových institucí
  - Významné knihovny v současnosti, novodobý vývoj v ČR
  - Významné současné paměťové instituce u nás i v zahraničí

- 3. Struktura organizace v knihovně, management knihoven, řízení knihoven**
  - Organizační struktura a její členění,
  - Plánování, organizace, řízení, kontrola, metody práce s lidmi, motivace, hodnocení, odměňování,
  - Personální management
  - Vymezení pojmu management, manažer, činnosti manažera
  - Úrovně managementu, proces řízení, organizační struktura, zaměstnanci
  - Uživatelské výzkumy, statistiky v knihovnách,
  - Bezpečnost práce

- 4. PR a marketing v knihovnách, autorský zákon**
  - Propagace knihoven, cíle propagace v knihovnách a institucích
  - Charakteristika propagace, znaky určující cílovou skupinu
  - PR jako umění komunikace, prezentace a propagace
  - Legislativa související s provozem knihovny a informačních institucí, vnitřní předpisy a normy
  - Knihovní zákon, zákon o ochraně osobních údajů, autorský zákon, zákon o svobodném přístupu k informacím
  - Vnitřní normy a předpisy

- 5. Architektura knihoven**
  - Historie a současnost (knihovny kamenné a virtuální, hybridní, digitální)
  - Požadavky na výstavbu knihovny, exteriér, interiér
  - Praktické příklady novostaveb a rekonstrukcí, použití moderních prostředků v knihovnách

6. Informační prameny a instituce

- Informační zdroje, možnosti přístupu
- Informační instituce, oborové členění
- Trendy v oblasti elektronických dokumentů a jejich zpřístupnění
- Definice informačního zdroje, informačního pramenu, dokumentu, jejich typy, informační instituce, různé možnosti přístupu k informacím (tradiční a elektronické)

7. Tištěné dokumenty a elektronické informační zdroje

- Dokument – definice pojmu, kniha, periodika, speciální dokumenty, obrazové dokumenty, technický popis, bibliografický popis, mezinárodní číslování
- Elektronické informační zdroje – definice, typy, formy přístupu, příklady, licence, Open Access, metadata
- Redukované texty, anotace, abstrakt, referát, bibliografie
- Pojem, vysvětlení, rozdíly, význam pro odbornou i laickou veřejnost,
- Referátové časopisy, jejich užití a význam
- Pojem, význam, dělení, bibliografická informace, bibliografický popis, bibliografický údaj, význam bibliografických soupisů pro dnešek, současná podoba bibliografie

8. Vydavatelská činnost a knižní trh, přehled literatury

- Definice informace, získávání informačních pramenů
- Knižní trh a jeho specifika
- Vydavatelská a nakladatelská činnost, bibliografie, ediční plány, časopisy o knihách, periodika pro knihovníky
- Literární druhy a žánry, dělení literatury dle funkcí
- Definice a funkce knihovního fondu
- Literatura pro různé skupiny uživatelů
- Čtenáři a jejich kategorizace

9. Akvizice a evidence dokumentového fondu, identifikace a zdroje popisu dokumentů

- Druhy doplňování fondu, způsoby získávání dokumentů, příjem a vstupní zpracování dokumentů
- Evidence dokumentů
- Signování a stavění dokumentového fondu
- Definice a popis identifikačního záznamu dokumentu
- Struktura identifikačního záznamu dokumentu
- Systém a funkce katalogů knihovny

10. Pořádání informací, selekční jazyky

- Systematické a předmětové pořádání informací
- Přirozené, formalizované, normalizované a umělé jazyky
- Metoda konspektu
- Ochrana, revize a vyřazování dokumentového fondu
- Zásady fyzické ochrany a konzervace knihovních fondů, popis a zásady prevence, rizikové faktory
- Důvody vyřazení dokumentů, zásady a průběh revize
- Stavění fondu

11. Typy informačních služeb, rešerše

- Bibliograficko-informační, referenční služby, standardní služby, ostatní služby
- Placené a neplacené služby
- Vývojové trendy
- Druhy a typy rešerší, jejich úprava, rešeršní strategie
- Booleovské operátory a proximitní operátory
- Rešeršní systémy a rešeršní pracovník

12. Práce se čtenářem

- Podpora čtenářství, dětský čtenář, literatura a její druhy
- Literatura pro děti a mládež
- Periodika a elektronické informační zdroje
- Akce pro podporu čtenářství, vzdělávací akce
- Výpůjční služby a MVS
- Registrace, její kroky, možnosti pro uživatele
- Výpůjční proces a jeho části
- Typy výpůjček (prezenční, absenční, cirkulační, atp.)

13. Vzdělávání v knihovnách

- Vzdělávání uživatelů a knihovníků
- Témata, metody vzdělávání v knihovnách
- Projekty v ČR
- Informační gramotnost
- Význam použití AKIS v informační instituci, modulový systém, konkrétní systémy používané v knihovnách
- Srovnání provozu knihovny s AKS a bez něj, různé moduly v AKS a práce s nimi, trendy v AKS
- Katalog knihovny a souborný katalog

14. Informační etika

- Obecné pojetí etiky
- Informační etika, citační etika, etika uživatele, zprostředkovatele
- Autorský zákon
- Jak správně citovat, platné normy a související zákony, forma a způsob odkazování v odborných pracích
- Etické kodexy

15. Sdělení jako prostředek komunikace

- Písmo jako nositel sdělení, vznik a vývoj písma
- Vývoj lidské komunikace, jednotlivé epochy komunikace
- Multimédia jako prostředek komunikace, internet
- Sociální komunikace, verbální a neverbální komunikace, řeč těla, nároky na prostor, pachy a vůně, psychologické působení barev, komunikační blokády a jejich odstraňování
- Komunikační proces a jeho prvky
- Komunikace s uživateli

16. Dějiny knihtisku, tiskové a grafické techniky

- Guttenberg a jeho nástupci, inkunábule, iniciála apod.
- Vývoj knihtisku v českých zemích
- Manuscriptorium – význam pro badatele, knihovníky a odbornou veřejnost
- Tisk z výšky, tisk z hloubky, tisk z plochy, konkrétní techniky
- Současné techniky tisku
- Historie vzniku fotografie

- 17. Analogové vs digitální média, typologie a principy interaktivních médií**
- Definice analogových médií a jejich fyzikální podstata, historický význam prvních analogových nosičů pro vývoj společnosti
  - Historický význam prvních analogových médií v komunikaci
  - Mechanický záznam, optický záznam, magnetický záznam, digitální záznam
  - Vzorkování a kvantizace, ukládání, komprese, přehrávání
  - Chladná x horká, jednosměrná x obousměrná
  - Vznik prvních PDA zařízení a jejich vliv na společnost
  - Digitální přesycenost společnosti
- 18. Vznik prvních masových médií a jejich vliv po současnost**
- Vznik prvních novin ve světě a u nás
  - Lord Northcliff, Joseph Pulitzer
  - Specializované publikum, masové publikum, aktivní publikum, interaktivní publikum
  - Publicistika, bulvár
  - Forerův efekt
  - Historie fotografie, Niepce Nicephore, Daugerrotypie, Kodak
  - Vliv vynálezu fotografie na masovou společnost a její průnik do tradičních médií
- 19. Rozhlas jako vynález 20. století, historie prvních rozhlasových vysílání ve světě a u nás, historie Českého rozhlasu**
- Rozhlas jako extenze textu
  - První pokusy rozhlasové vysílání ve světě
  - První pokusy rozhlasového vysílání u nás
  - Pravidelné vysílání rozhlasové stanice BBC
  - Historie Českého rozhlasového vysílání radiožurnal
  - Rozhlas jako nástroj propagandy
- 20. Historie filmu a zlatá léta Hollywoodu**
- Film jako vynález 20. století
  - Kinetoskop, Bratři Lumierové, Le Film d'Art, Biophon, Technicolor
  - Od němého filmu ke zvukovému filmu
  - Film jako nástroj propagandy
  - Filmová tvorba v USA v předválečném období (zlatá léta Hollywoodu)
  - Filmová tvorba v poválečném období
- 21. Historie televizního vysílání**
- Horká a chladná média, jednosměrná a obousměrná média
  - Fyzikální princip televizního vysílání
  - První televizní vysílání u nás a ve světě
  - První pravidelné televizní vysílání
  - Počátky televizního vysílání v Československu
  - První barevný televizní přenos, první digitální televizní vysílání
  - Rada České televize

22. Historie prvních komunikačních médií a jejich přenosu dálku, Historie OS a jejich využití do současnosti

- Historie telegrafu a jeho význam pro společnost
- Optický telegraf, elektrický telegraf, bezdrátový telegraf
- Vysvětlí pojem globální vesnice
- První OS v historii a jejich využití
- Souboj o digitální moc mezi IBM, Microsoft a Apple
- Nejčastější OS současnosti na PC a jiných PDA zařízeních

23. Internet jako fenomén 20. století, Internet jako informační zdroj a jeho používání

- Historie internetu a jeho předchůdců (Arpanet, Milnet)
- Vznik prvních sociálních sítí a jejich vliv na společnost, role internetu v polarizaci společnosti, anonymita, ověřování zdrojů na internetu
- Cloudové možnosti současnosti a jejich výhody a nevýhody
- Historie digitálního pirátství a jejich nejvýznamnější útoky
- Hackerství jako subkultura a životní styl, Black Huts vs White Huts
- Co to je počítačový virus, základní typologie
- Dark web
- Netholismus

24. Mediální gramotnost a kritické myšlení,

- Hoax, charakteristické znaky hoaxu slavné hoaxy
- Mediální manipaluce, myšlenková ghetta
- Vliv médií kulturní, ekonomický, sociologický, zábavní
- Argumentační fauly, nejčastější typologie argumentačních faulů
- Propaganda, Bílá propaganda, černá propaganda, dehumanizace
- Slogany, cejchy klamy
- Click-bait
- Mediální produkce jako průmyslové odvětví, média a globalizační procesy

Schváleno předmětovou komisí dne 28. 8. 2023

.....
vedoucí PK

.....
Ing. Jana Šuráňová

ředitelka školy